

СКАДАРЛИЈА - БОЕМСКИ КРАЈ

Припрема: Војин Дреновац

Као што Париз има свој Монпарнас, тако и Београд има свој боемски кутак - Скадарлију. Некада давно у доба првог српског устанка, У Скадарлији су биле празне пољане. Тек од 1825. године доласком кнез Милоша, јављају се насеља. Како је тај крај ван шанца који се ширио од од Стамбол-капије (данас Трг

навалила. У том тренутку вода је дохвати у свој вртлог и однесе чак у поток ниже Мале пиваре, а одакле је суседи с тешком муком избавише..."

Чича Илија Станојевић (1859-1930), родом Дорћолац, у својим сећањима описао је кућу у Скадарској бр. 36, на којој је још 1925. године откивена спомен плоча, и у којој је живео и умро 1878. године песник Ђура Јакшић:

"... Некада на овој кући није било броја нити оног пиварског димњака. У позадини био је - преко целе улице велики лук са два отвора. Целом површином лука биле су спроведене водоводне цеви које су спроводиле воду са "Булбудера" за Чукур-чесму, Малу-чесму, Сака-чесму и Циганску чесму, поред чесме која се спајала са двориштем куће до ње. Ова чесма није имала нарочити назив, и њу су обично звали "Циган-малска или

Циганлија". "Скадарска се улица од постанка - па и дуго годона звала Циганска мала...". Тек другим крштењем улица 1872. године од стране општинске управе названа је Скадарска.

У Скадарлији су становали многи књижевници, глумци, сликари, композитори и новинари: Јакшић, Змај, Брзак, Миле Павловић, Јован Скерлић, Тоша Андрејевић - Аустријанац, Вела Нигринова, Руцовић, Пера Добриновић, Милорад Гавриловић, Чича Илија Станојевић, Жанка Стокић, Антонијевић - Ђедо, А. Г. Матош, Фотије Иличић-Стари Фочо и Миодраг Рајчевић - Чврга, обојица директори путујућих позоришта. Скоро све прославе и јубилеји књижевника и уметника завршавали су се лумперајима, са песмом и

свирком у кафанама код "Бука Караџића", "Три шешира", "Два јелена", "Бумса"... Од кафана у Скадарлији најстарија је "Три шешира", која је, по подацима Бранислава Нушића (1864-1938), постојала још 1864. године. Локал је држала нека Ката, удова Петра Јовановића. Кафана је добила назив по радионици, шешира старог Димовића, оца кафеџије код "Империјала" Ђоке Димовића. На кући је била истакута фирма на којој су на лиму насликана три шешира. Ти су шешири и доцније постојали, кад је

Зајечарца, Јевте Јарета и Арсе Јовановића - Шкембоње, учитеља свирања Мике Петровића - Аласа, научника и професора универзитета.

По тим кафанама наши књижевници и уметници одржавали су састанке, оснивали књижевне и уметничке клубове и удружења, покретали часописе, писали песме и позоришне рецензије. Чича Илија Станојевић, једном, после не зна се које кригле пива, причао је све смешније и духовитије приче и анегдоте да заврши са фантастичном анегдотом о газдарици која уместо њега неурачунљивог прима његову пензију, а њега тера да меша парадајз у казану или да цепка дрва у шупи док је код ње у посети наредник, и са оном још занимљивијом о љубазници ухваћеној у неверству, која му у писму каже да оно "што је видео није истина". А Добрица Милутиновић (1880-1957), минхенски ђак и велики уметник 1912. године, после представе "Зулумћара", у коме је играо Селим-бега, опијен успехом комада, наставио је свој дерт и севдах и зулумћарио по свим кафанама. Његови другови, такође расположени, јављају Светозару Ђоровићу депешом у Мостар да је Добрица после "Зулумћара" починио читав зулум по Сакарадлији. Ђоровић одговара: "Зулумћару зулум чини. Писац плаћа, Ич не брини!".

У следећем броју:

Karajorjević park - ustani-ki logor

Коришћен материјал: Из старог Београда - Живорага Јовановића

Skadarlija - pogled niz ulicu

Kafana "Tri šehira" u Skadarliji

Републике) до Видин-капије (данас Душанова улица) био насељен Циганима, звао се Циганска мала - која је, у ствари симболички предак Скадарлије. Било је ту пуно страћара, кривудавих и џомбастих сокака и неугледних ханова у којима су се напијали и Срби и Турци те је често долазило до сукоба и свађа. Кад падне киша, мали поток који је протицао средином улице толико би набујао да је све успут носио. "Београдски весник" у своме броју од 27. априла 1884. године је забележио: "...У Скадарској улици идући Малој пијаци, беше тако велика вода приликом прексиноћне кише да је некима знатне штете учинила. И једна жена умало да није платила главом. Марија Николе Јовановића, стаклара, изашла је на улицу баш онда када је бујица

радионица престала да ради; а кад је у тој кући отворена кафана, сама је собом и без икаквог крштења понела име "Три шешира" После боемских локала "Позоришне кафане" (угао Доситејевог и Васе Чарапића) и "Дарданела" (где је данас зграда Народног музеја) који су срушени 1901. године, београдска бојемија (Глишић, Веселиновић, Домановић, Митровић, Нушић, Брзак, Жарко Илијћ, прешла је у Скадарлију, где су многи и раније навраћали и проводи бурне ноћи уз шалу, песму и свирку цигана Мике Јагодинца, Ђокице

тавио је свој дерт и севдах и зулумћарио по свим кафанама. Његови другови, такође расположени, јављају Светозару Ђоровићу депешом у Мостар да је Добрица после "Зулумћара" починио читав зулум по Сакарадлији. Ђоровић одговара: "Зулумћару зулум чини. Писац плаћа, Ич не брини!".

Jelena Tacović
Broker / Owner

3114 W. Irving Park Road, Chicago IL 60618

Наша пословна и савесна услуга • Ваше поверење, задовољство и дуга сарадња

773.442.8900 ext. 222

Email: Jelena@realtyagent.com

www.MyChicagoHomes.com

KUPOPRODAJA

- Stanova
- Kuća
- Zgrada
- Poslovnih prostora
- Zemljišta